

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย

ISSN 0857-037X ปีที่ 37 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563)

เจ้าของ: ศูนย์วิจัยภาษาและวรรณคดีไทย ภาควิชาภาษาไทย
คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ราคา: เล่มละ 100 บาท

ออกแบบปก: นักรบ มุลมานัส

สถานที่ติดต่อ: วารสารภาษาและวรรณคดีไทย
ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท วังใหม่ ปทุมวัน กทม. 10330
โทรศัพท์: 0-2218-4687
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/THlanglit>
Email: thlanglitjournal@gmail.com

พิมพ์ที่: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท วังใหม่ ปทุมวัน กทม. 10330
โทรศัพท์: 0-2218-3549-50
www.cuprint.chula.ac.th

Journal of Thai Language and Literature

ISSN 0857-037X Volume 37 Number 2 (July – December 2020)

Publisher: Research Center for Thai Language and Literature,
Department of Thai, Faculty of Arts,
Chulalongkorn University

Purchase Rate: 100 Baht per issue

Cover Design: Nakrob Moonmanas

Editorial Office: Journal of Thai Language and Literature
Department of Thai, Faculty of Arts,
Chulalongkorn University
Phyathai Road, Wangmai, Pathumwan,
Bangkok 10330, THAILAND
Telephone: 0-2218-4687
<https://so04.tci-thaijo.org/index.php/THlanglit>
Email: thlanglitjournal@gmail.com

Printed by: Chulalongkorn University Printing House,
Phyathai Road, Wangmai, Pathumwan,
Bangkok 10330, THAILAND
Telephone: 0-2218-3549-50
www.cuprint.chula.ac.th

บรรณาธิการ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธาณินทร์ จิตพะศรี

บรรณาธิการภาษาอังกฤษ:

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คารินา โชติรวี

คณะบรรณาธิการ:

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ปราณี กุลละวณิชย์	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. ประคอง นิมมานเหมินท์	สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร. ชลดา เรืองรักษ์ลิขิต	สำนักงานราชบัณฑิตยสภา
Professor Dr. Peter Skilling	Fragile Palm Leaves Foundation
Professor Dr. Justin McDaniel	University of Pennsylvania
รองศาสตราจารย์ ดร. ณัฐพร พานโพธิ์ทอง	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. ประมินท์ จารุวร	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร. วริษา ไอสถานนท์	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาวิตรี คทวนิช	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อภิลักษณ์ เกษมผลกุล	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารีญา หุตินทะ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร. ไกล่รุ่ง อามระดิษ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายจัดการวารสาร:

วราพร พวงจันทร์หอม

Editor in chief:

Asst. Prof. Thaneerat Jatuthasri, Ph.D.

Language Editor:

Asst. Prof. Carina Chotirawe, Ph.D.

Editorial Board:

Prof. Emeritus Pranee Kullavanijaya, Ph.D.	National Research Council of Thailand
Adjunct Prof. Prakong Nimmanahaeminda, Ph.D.	Office of the Royal Society
Prof. Emeritus Cholada Ruengruglikit, Ph.D.	Office of the Royal Society
Prof. Peter Skilling, Ph.D.	Fragile Palm Leaves Foundation
Prof. Justin McDaniel, Ph.D.	University of Pennsylvania
Assoc. Prof. Natthaporn Panpothong, Ph.D.	Chulalongkorn University
Assoc. Prof. Poramin Jaruworn, Ph.D.	Chulalongkorn University
Assoc. Prof. Varisa Ostananda, Ph.D.	Thammasat University
Asst. Prof. Savitri Gadavanij, Ph.D.	National Institute of Development Administration
Asst. Prof. Aphilak Kasempholkoon, Ph.D.	Mahidol University
Asst. Prof. Areeya Hutinta, Ph.D.	Silpakorn University
Klairung Amratisha, Ph.D.	Chulalongkorn University

Journal Administrator:

Waraporn Puangjunhaum

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย เป็นวารสารวิชาการด้านมนุษยศาสตร์ของศูนย์วิจัยภาษาและวรรณคดีไทย ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกตีพิมพ์เผยแพร่มาตั้งแต่ พ.ศ. 2526 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้ด้านภาษาไทย วรรณคดีไทย วรรณกรรมไทย คติชนวิทยา รวมทั้งศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาษาศาสตร์มานุษยวิทยา การเรียนการสอนภาษาไทย และภาษาต่างประเทศที่สัมพันธ์กับภาษาไทย

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย เป็นวารสารราย 6 เดือน เผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ (ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน และ ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม) กองบรรณาธิการวารสารภาษาและวรรณคดีไทย ยินดีรับพิจารณาต้นฉบับผลงานวิชาการในศาสตร์สาขาดังกล่าวข้างต้น ที่เป็นบทความวิจัย บทความวิชาการที่ไม่ใช่งานวิจัย บทความปริทัศน์ และบทปริทัศน์หนังสือ ซึ่งเขียนเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ ผลงานที่ส่งมาให้วารสารพิจารณาตีพิมพ์ต้องไม่เคยพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิชาการฉบับใดมาก่อน และต้องไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น

บทความที่ส่งมาให้วารสารพิจารณาตีพิมพ์ จะได้รับการกลั่นกรองคุณภาพแบบไม่เปิดเผยตัวตนสองทาง (double-blind peer review) โดยผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 คน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขานั้นหรือสาขาที่เกี่ยวข้อง ผลการพิจารณาจากกองบรรณาธิการถือเป็นที่สุด

ผู้สนใจส่งบทความ โปรดส่งต้นฉบับบทความตามช่องทางและรูปแบบที่กำหนดไว้ในข้อแนะนำการส่งบทความ ซึ่งดูรายละเอียดได้ที่ท้ายเล่มวารสาร หรือเว็บไซต์ของวารสาร <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/THlanglit>

เนื้อหาและข้อคิดเห็นในบทความเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ไม่ถือเป็นความรับผิดชอบของกองบรรณาธิการและคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบทความเป็นของผู้เขียนและของคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การตีพิมพ์ซ้ำต้องได้รับอนุญาตจากผู้เขียนและกองบรรณาธิการวารสารภาษาและวรรณคดีไทยเป็นลายลักษณ์อักษร

Journal of Thai Language and Literature

Encompassing a wide range of academic disciplines in the humanities, *Journal of Thai Language and Literature* is a peer-reviewed academic journal published by the Research Center for Thai Language and Literature, Faculty of Arts, Chulalongkorn University. Issued regularly since 1983, the journal aims to promote high quality scholarship on Thai language, Thai literature, folklore and other related areas such as linguistics, anthropology, Thai language learning and teaching, and foreign languages in relation to Thai through the publication of research articles, non-research academic articles, review articles and book reviews.

Published twice a year in June and December, the *Journal of Thai Language and Literature* welcomes the submission of articles based on original research from all relevant disciplines indicated above either in Thai or English. The submitted manuscripts must not have been published in any other academic journals, or be under the consideration of any other academic journals or publication.

Each submitted manuscript will receive a double-blind peer review, refereeing by at least two anonymous referees in the related fields. The decision of the Editorial Board is final.

To submit your manuscript to this journal, kindly follow the guidelines indicated in the journal or the journal's website – <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/THLangLit>.

Articles and reviews in *Journal of Thai Language and Literature* reflect the opinions of the contributor. The publisher holds no responsibility for any of the opinions expressed.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced without the written permission from the publisher.

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย

ISSN 0857-037X ปีที่ 37 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563)

สารบัญ

ภูมิพลบรมราชาธิราช	(1)
อาทิตย์ ชีรวณิชย์กุล	
บทบรรณาธิการ	(3)
 <i>บทความวิจัย</i>	
การขยายความหมายของคำว่า “กัต” ในภาษาไทย: การศึกษาตามแนว อรรถศาสตร์ปริชาน	1
โสสมวี สมเพชร	
หนังสือตัวเขียนลิลิตพระลอ ฉบับหลวงสรวิจิต (หน) ชำระ พ.ศ. 2321: ความสำคัญที่มีต่อการศึกษาลิลิตพระลอ	37
พีระ พนารัตน์	
วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง ฟ่อมหา แม่ทางเครื่อง ลูก(สาว)นักร้อง: แนวคิดและกลวิธีการประพันธ์	76
ฉัตรชนก ชัยวงศ์	
ลักษณะเพื่อเลือก: ไขความลับเรือนร่างหญิงชายในอุดมคติจากตำราชนลักษณะ	123
ชนกพร พัวพัฒนกุล	
 <i>คอลัมน์ประจำฉบับ</i>	
คำไทย-คำเทศ	160
ดาวเรือง วิทยารัฐ	

Journal of Thai Language and Literature

ISSN 0857-037X Volume 37 Number 2 (July – December 2020)

Contents

A Tribute to King Bhumibol Adulyadej The Great	(1)
--	-----

Arthid Sheravanichkul

Editor's Note	(3)
---------------	-----

Research articles

The Semantic Extension of /kàt/ in Thai: A Cognitive Semantic Study	1
---	---

Somravee Somphetch

A Manuscript of Lilit Phra Lo Recension Edited by Luang Sora Wichit (Hon) in 1778 CE: Significances for the Study of Lilit Phra Lo	37
--	----

Peera Panarut

Young Adult Fiction <i>Pho Maha Mae Hang Khrueang Luk (Sao)</i> <i>Nakrong</i> : Concepts and Literary Techniques	76
---	----

Chatchanok Chaiwong

Traits of Choice: Unlocking the Secret Characteristics of the 'Right' Men and Women in Thai Textbooks of Physiognomy	123
--	-----

Chanokporn Puapattanakun

Column

Thai Words–Foreign Words	160
--------------------------	-----

Daoruang Wittayarat

ภูมิพลบรมราชาธิราช

5 ธันวาคม 2563

คล้ายสมภพชนกาธิเบศร์บรมราช

สมภารพระปกชาติ

อดุล

ทรงบำเพ็ญกรณียกิจจุฬารุณ

เย็นศรีทวิคุณ

มิชา

ทรงตราครุฑราชสิริกายเพราะดาลสุขประชา

จริงดังพระสัจจา

ภิปราย

ครองรัชครองทศพิชธรรมรุจิรพราย

คือจันทร์จรัสฉาย

นภา

ครองใจชนนฤมลประมาณปิยบิดา

เพิกภัยนานา

มลาย

เทิดจอมไทวรภูมิพลกิตติฤคาลัย

ยอยศพระกำจาย

ขจร

แม่นครไรไลดุสิตาพิมานภพอมร

ขอไ้ระรินพร

จรง

ขอเดชาวมินทรบารมีผดุง

แผ่นดินสยามคง

บคลา

ราษฎร์ดำเนินอนุศาสน์สฤษฏ์นิรสถา

โดยพจน์พระราชา

นิรันดร์ฯ

ข้าพระพุทธเจ้า นายอาทิตย์ ชีรวณิชกุล

ประพันธ์ถวายในนามวารสารภาษาและวรรณคดีไทย

บทบรรณาธิการ

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย ปีที่ 37 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563) ของ ศูนย์วิจัยภาษาและวรรณคดีไทย นำเสนอบทความวิจัยด้านภาษาไทย วรรณคดีและวรรณกรรม ไทย และคติชนไทย รวม 4 บทความ รวมทั้งนำเสนอคอลัมน์ “คำไทย-คำเทศ” ซึ่งเป็นคอลัมน์ ประจำเพื่อให้ความรู้เรื่องคำศัพท์ในภาษาไทยที่สัมพันธ์กับภาษาต่างประเทศ

บทความวิจัยด้านภาษาไทย ได้แก่ บทความเรื่อง “การขยายความหมายของคำว่า “กัต” ในภาษาไทย: การศึกษาตามแนวอรรถศาสตร์ปริชาน” ของโสมรวิ สมเพชร ซึ่งวิเคราะห์ ความหมายและความสัมพันธ์ทางความหมายของคำว่า “กัต” ในภาษาไทย

บทความวิจัยด้านวรรณคดีและวรรณกรรมไทย มี 2 บทความ ได้แก่ บทความเรื่อง “หนังสือตัวเขียนลิลิตพระลอ ฉบับหลวงสรวิชิต (หน) ชำระ พ.ศ. 2321: ความสำคัญที่มีต่อ การศึกษาลิลิตพระลอ” ของพีระ พนารัตน์ ศึกษาความสำคัญของหนังสือตัวเขียนลิลิตพระลอ ต้นฉบับสมุดไทยดำ เลขที่ 17077 และ 17076 (2) ซึ่งเป็นหนังสือตัวเขียนลิลิตพระลอที่มีอายุ เก่าแก่ที่สุดที่พบในปัจจุบัน และอีกบทความหนึ่งคือ “วรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *พ่อมหา แม่ทาง เครื่อง ลูก(สาว)นักร้อง*: แนวคิดและกลวิธีการประพันธ์” ของฉัตรชนก ชัยวงศ์ ศึกษาแนวคิด และกลวิธีการประพันธ์ของวรรณกรรมเยาวชนเรื่อง *พ่อมหา แม่ทางเครื่อง ลูก(สาว)นักร้อง* ผลงานของ โชติ ศรีสุวรรณ ซึ่งได้รับรางวัลวรรณกรรมถึง 2 รางวัลในปี 2562

ด้านคติชนไทย มี 1 บทความ ได้แก่ บทความเรื่อง “ลักษณะเพื่อเลือก: ไขความลับ เรือนร่างหญิงชายในอุดมคติจากตำราารลักษณ์” ของชนกพร พัวพัฒนกุล ศึกษาตำราารลักษณ์ ซึ่งเป็นตำราพยากรณ์ลักษณะบุคคลของไทยในสมัยโบราณ เพื่อทำความเข้าใจองค์ความรู้เกี่ยว เรื่องเพศที่มีอยู่ในสังคมไทย

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย ขอขอบพระคุณฝ่ายวิจัย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่สนับสนุนการดำเนินงานของวารสารภาษาและวรรณคดีไทยเสมอมา

วารสารภาษาและวรรณคดีไทย หวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้รับแง่มุมความรู้อันมี คุณค่าด้านภาษา วรรณคดี และคติชนไทย ซึ่งจะช่วยขยายความรู้ในศาสตร์สาขาดังกล่าวให้ เจริญงอกงามต่อไป

ธานีรัตน์ จัตุหะศรี
บรรณาธิการ